GAZETA LWOWSKA.

We Srodę | Nro. 82. | 22. Maia 1816.

Wiadomości zagraniczne.

Włochy.

Podług naynowszych wiadomości z Neapolu, odbyło się tamże dnia 24. Kwietnia zaślubienie Xiężniczki Maryi Karoliny z Xięciem Berry (przez prokuracyę z Xięciem Leopoldem).

Jeden statek Angielski, na którym się 380 Neapolitanów, rożnemi czasy w moc Barbaryskôw popadłych, znaydowało, zawinął do portu Neapolitańskiego. Wielu z nich więcey iak przez 20. lat ięczało w kaydanach. Oczekuią w Neapolu ieszcze innego statku z Neapolitańskimi Poddanymi, którzy także w niewolę popadli byli. Jest to skutkiem wyprawy floty Admirała Exmouth ku brzegom Barbaryi, gdzie on nie tylko traktat dla Anglii z Deiem Algierskim, ale także pokóy dla Neapolu i Sardynii z tymże Rządem, niemniey także umowę do pokoiu dla tey ostatniey z Deiem Tunetańskim, zawarł.

Gazeta Florentska z dnia 27go Kwietnia zawiera następuiącą, do Posła W. Brytanii we Florencyi Lorda Burghers, przesłaną notę urzędową:

„Oświadczenie Jego Wysokości Mahmuda Baszy, Beia miasta Tunis mocno obwarowanego i będącego siedzibą szczęśliwości, podpisane i zawarte z bardzo czci godnym Baronem Edwardem Exmouth, Kawalerem W. Krzyża Orderu woiennego łaziennego, Królewskim Admirałem W. Brytanii bandery niebieskiey i Naczelnikiem eskadry Krola Jmci angielskiego na morzu śródziemnem. Zważywszy wielki udział, iaki Jego Król. Mość Xiążę Rejent Angielski w położeniu końca niewoli Chrześcijan okazuie, oświadcza Jego Wysokość Bey w Tunis, w dowód swoiego prawdziwego życzenia względem trwaiacych przyiacielskich między sobą i W. Brytanią stosunków i na znak swoiego zamiłowania pokoiu i wysokiego poważenia dla Mocarstw Europeyskich, z którem razem trwały pokóy zawrzeć sobie życzy, że w przypadku przyszłey iakiey woyny (czego Boże uchoway) z któremkolwiek bądź z tych że Mocarstw, żaden ieniec nie stanie się niewolnikiem, ale z wszelką ludzkością iako braniec woienny aż do swoiey wymiany podług zwyczaynego w podobnych przypadkach w Europie postępowania utrzymywanym, i wszyscy ieńcy woienni po ustaniu kroków nieprzyiacielskich do swoiey Oyczyzny bez okupu odesłani zostaną."

Ta umowa podpisana i wydana w podwóyney kopii w pałacu del Barda pod Tunis, w obecności Wszechmogącego Boga, dnia 17. Kwietnia 1816. roku Chrystusa, albo dnia 19. Xiężyca Jumed-Anell w roku 1231. Hegiry.

(Pieczęc Beia.) (Podpis Admirała Exmouth.)

W Genui śpiewano d. 21. Kwietnia Te Deum, z powodu zawartego z Algierem pokoiu; mianowano także Deputacyę, która udać się ma niezwłocznie do Turynu, dla złożenia Królowi podziękowania za to dobrodzieystwo.

Wielka Brytania.

Na Sessyi Izby niższey dnia 24. Kwietnia, złożył P. Douglas prośbę podpisaną przez 640 mieszkańców Dumfries, o pośrednictwo Parlamentu za P. Hoslop i 70 innemi osobami, uwięzionemi w Hartagenie, a potém odesłanemi do Hiszpanii. Lord Castlereagh oświadczył, iż Rząd użył iuż przyzwoitych w tey mierze środków, które zapewne będą skuteczne.

Na Sessyi teyże Izby dnia 25. P. Finlay podał wniosek, ażeby ustanowiono wydział do rozstrząśnienia, czyli wypada uchylić opłatę cła od zagranicznych płócien, ażeby w Anglii, iak dawniey, wyrabiano wszelkie gatunki płótna.

Po kilku głosach w tey mierze, powyższy wniosek 108 kreskami przeciw 38 odrzucono.

Lord Cavendish wniósł, ażeby uchwalono prośbę do Xięcia Rejenta o zmnieyszenie woyska, i zaprowadzenie większey oszczędności.

P. Macdonald: Zapewniono nas dawniey, iż Etat woyska będzie iak naymnieyszy. Szanowny Lord Castlereagh ufny w większość kresek, dał kilkokrotnie przeciwne dowody. Gdy zaś upadł z mądremi swoiemi środ-

)(

kami, gdy usłyszał przestrogi i wyrzuty od tych nawet, którzy go dotąd uwielbiali, wtenczas widział potrzebę skłonienia się do nieiakiéy oszczędności. Nie poprawił się iednak rzeczywiście; lecz skończył na pięknych obietnicach. Co dawniéy nazywał szaleństwem, to dzisiay ochrzcił mądrością, i nareszcie pokazało się, iż w wydatkach woyskowych można oszczędzić 140,000 funt. szterl. (Zawołano *Słuchaycie! Słuchaycie!*) Tak się dzieie z podobnemi zmnieyszeniami, maiącemi cechę łudzącą. Kanclerz skarbowy mówi z oboiętnością, z iaką się o pogodzie mówić zwykło, iż stan naszego Skarbu narodowego iest prawdziwie krytycznym, własnie, iak gdyby posiadał osobliwszą taiemnicę zamieniania wszystkiego na pieniądze. Na czemże zależy powszechne iego lekarstwo? oto na powiększeniu podatków, kiedy Naród prawie do rozpaczy przychodzi. Jest to bańka na wodzie, która pomimo piękności swoiéy, wkrótce rozpęknąć się musi. Proste systema stanowi iedyny środek ocalenia naszego. Chcą Ministrowie, ażebyśmy im w téy mierze zaufali. Lecz iakiež prawo ma szlachetny Lord do téy ufności? Czy za pośpiech, z iakim głos Narodu potępił? czy za oświadczenie, iż z opłatą od dochodów chce się albo utrzymać na urzędzie, albo go złożyć, o czém późniéy zapomniał? czy za słaby pozor oszczędności? czy za marnotrastwo? czy za zręczność, z iaką summy należne Kraiowi potrafił oddać w ręce korony? (Zawołano: *Słuchaycie!*) Jeżeli kiedy był czas, w którym miano prawo użalenia się na nadużycia i ucisk, tedy zapewne teraz. Nie masz iuż Barleighsa i Godolphiusa; tuszę sobie atoli, iż nie daleka iest chwila mienia takiego Ministra, któryby się nie na maiątku i wpływie, lecz iedynie na sprawiedliwości i publicznêm zdaniu zasadzał.

Kanclerz skarbowy: Mam nadzieię, że Izba bronić będzie Ministrów Królewskich przeciwko słyszanym oskarzeniom. Winienem atoli uczynić nieiakie uwagi względem brakuiących 19 miliionów. Pożyczyliśmy iuż 4 1/2 miliionów z banku; trzeba ieszcze obmyśleć 8 1/2 miliionów za zniesione opłaty. Oto iest całe *deficit*, które tylko 13 miliionów wynosi. Oświadczam przytém, iż tego roku nie będzie żadnéy publicznéy pożyczki. (Zawołano: *Słuchaycie! Słuchaycie!*) Znieśliśmy 17 miliionów podatków, co iest bezprzykładną oszczędnością. — Gdy przyszło do głosowania, odrzucono wniosek Lorda Cavendish 158 kreskami przeciwko 102.

Lord Castlereagh podał nowy bil względem cudzoziemców. Monarcha (rzekł) ma prawo wysyłania za granicę cudzoziemców, których uważa za podeyrzanych o niebezpieczne przeciw Kraiowi zamysły; od czasu iednak Pitta poczytano za rzecz przyzwoitą, ażeby Parlament zatwierdził tę prerogatywę Królewską. Ten iest cel nowego moiego bilu. Jest teraz w Anglii 20,000 cudzoziemców. — Po nie iakich sporach, zezwolono na wniesienie bilu.

Admirał Malcolm popłynął z małżonką swoią na okręcie New-Castle z Portsmouth do wyspy S. Heleny; są na tymże okręcie Kommissarze Rossyyski i Francuzki. Baron Stürmer Kommissarz Austryacki płynie na okręcie Orestes.

Francya.

Xiążę Talleyrand, który wyiechał do Valençay, usunął się zupełnie od wszelkich publicznych interessów, i iak słychać, wypadł z łaski u Króla.

Odkryto w Paryżu nowe tayne towarzystwo. Członki iego nosili pierścionek, na którego wierzchu było wyrznięte słowo Immortelle, a w samym pierścionku znaydował się wizerunek Bonapartego.

Niedawno znowu skazano w Paryżu na różne kary kilka osób za buntownicze mowy i chęć uwiedzenia gwardyi Królewskiéy. Niekiedy nadchodzą także z Departamentów doniesienia o podobnych sprawach. W Rouen grenadyer nie chciał żadnym sposobem wykonać przysięgi Królowi; w mieście Dole poymano człowieka za okrzyk Niech żyie Cesarz! i byłego Podofficera artylleryi za nieprzyzwoite mowy do wysp wywieziono. W miasteczku Meximieux niedaleko Lugdunu zwalono w nocy białą chorągiew.

O przyczynach zniesienia szkoły politechnicznéy w Paryżu dowiaduiemy się także ieszcze, iż uczniowie w liczbie blisko 500 nie mogli szczególniey cierpieć iednego nauczyciela, który za Królem iechał do Gandawy, i szydzili z niego w każdem zdarzeniu. Nauczyciel skarzył się przed Rządcą szkoły, który na to wcale nie zważał. Krnąbrność uczniów pokazała się naywidoczniéy, gdy w czasie postu kazano im chodzić do kościoła; nie chcieli żadną miarą tego uczynić. Sprowadzono woysko dla przywiedzenia ich do posłuszeństwa, lecz młodzieńcy porwali broń, i grozili strzelaniem; woysko także nie miało wielkiéy ochoty uderzyć na nich, a nawet wydawało buntownicze okrzyki.

Na Sessyi Izby Parów dnia 20. Kwietnia Xiąże Richelieu przyniosł Królewskie za-

twierdzenie **budżetu**, stosownie do odmian Izby Deputowanych. W mowie swoiey oświadczył między innemi: Z względu na obawę, z iaką Izba tak trudną okoliczność roztrząsała, przyiął Monarcha wszystkie poprawy. Teraźnieyszy **budżet** różni się bardzo od tego, który Minister Skarbu w miesiącu Grudniu zeszłego roku ułożył. Nie idzie iuż o to, który iest lepszym, który doskonaley stosuie się do potrzeb kraiowych, i który naywięcey wystawia źródeł na przyszłe ciężkie lata; lecz tylko o to, ażeby iak nayprędzey urządzić przychody i wydatki na rok bieżący 1816, bo zwłoka nieochybnie byłaby nader szkodliwą.

Na Sessyi Izby Parów dnia 25. Kwietnia przyięto większością proiekt do prawa o zniesieniu rozwodu; a na sessyi Izby Deputowanych dnia tegoż przyięto proiekt do prawa względem duchowieństwa z uczynionemi poprawkami przez Kommissyą, większością 214 gałek przeciw 50. Zaszła tylko ta odmiana w proiekcie Kommissyi, iż budowle dawniey duchowieństwa użyte na rzecz publiczną i gmin nie będą mu zwrócone.

Podczas obrad względem Taryffy celney, P. **Puymarin** żądał, aby podwyższono opłatę od herbaty. „Chcę tego (rzekł) tak dla dobra publicznego, iako też dla charakteru narodowego. Wprowadzaią Anglicy herbatę, i biorą za nią wiele pieniędzy; trzeba więc zmnieyszyć iéy używanie. Wreszcie, herbata szkodzi charakterowi narodowemu, bo tym, którzy ią często piią, nadaie surowość, a wino rozwesela umysł, i przykłada się do nadania Francuzom przyiemnego charakteru, który ich znamionuie." — Zdaie się iednak, iż w Izbie Deputowanych musi bydź wielu miłośników herbaty, bo wniosek Pana **Puymarin** odrzucono.

Maią we Francyi bardzo wiele towarów Angielskich, przez co rękodzielnie Francuzkie doznaią uszczerbku.

N i e m c y.

Stosownie do zawartego dnia 14. Kwietnia Traktatu, Bawarya w nagrodę za Kraie odstąpione Austryi dostanie **na lewym brzegu Renu**: w Departamencie **Montonnere** powiaty **Deux-ponts**, **Kaysersłautern** i **Spirę**, oprócz **Worms** i **Pfedpersheim**, oraz posiadłość **Kirchheim-Poland**; w Departamencie **Saar** powiaty **Waldmohr**, **Bliescastel** i **Cussel**; w Departamencie **Niższego Renu** miasto i twierdzę **Landawę**, (ta ma bydź twierdzą Związku Niemieckiego), powiaty **Bergzabern**, **Langenkandel**, i wszystkie okręgi odstąpione traktatem Paryzkim w tym Departamencie. **Na prawym zaś brzegu Renu**: maiętność Fuldaską **Hammelburg**, wraz z **Fuldą** i **Saleck**, **Brückenau**, **Weyhers**, i częścią **Biberstein**; nakoniec posiadłość Austryacką **Redwitz**, leżącą w Kraiu Bawarskim. Aż do wyznaczenia obiecanych ieszcze wynagrodzeń, Austrya wynagradzać będzie Bawaryi brakuiące dochody. Dostanie także Bawarya iednę ratę 15 miliionów frank. z Kontrybucyi Francuzkiey; nadto brać będzie naywięcey 200,000 cetnarów soli za umiarkowaną cenę, a za to Austrya ma wolność przewożenia soli przez Kray Bawarski. Osobne układy nastąpią względem oznaczenia dróg woyskowych, względem posiadania powiatu leżącego między **Berchtolsgaden** i **Reichenball**, i względem używania lasów Salzburskich do Bawarskich kopalni soli.

Pierwsze familiie kraiu **Badeńskiego** wyznaczyły z pośrodka siebie Deputacyą dla przełożenia rządowi swego i swych spółstanowych uciążliwego położenia, z prośbą o zaprowadzenie składu stanów. Lubo w tym samym czasie iuż był rząd z własnego natchnienia wydał ustawę, zwołuiącą zgromadzenie stanów W. Xięstwa Badeńskiego na dzień 1. Sierpnia, i tym sposobem uprzedził ich główne życzenie, przecież zganił postępowanie deputacyi, i członków iéy zostaiących w służbie rządowéy, usunął od urzędów. I tak n. p. Pan **Gemmingen** utracił Maiorostwo z prawem noszenia munduru, Pan **Berlichingen** urząd Radcy Powiatowego z pensyą i Szambelaństwo. Na tę wiadomość udali się niektórzy obywatele szlachta do **Karlsruhe**, dla uczynienia przeciw temu przełożeń, lecz nie znaleźli nigdzie przystępu i nic niewskórawszy, powrócili do domów.

R o s s y a.

Kuryer Litewski donosi z **Petersburga** co następuie:

Dzień Zmartwychwstania Pańskiego obchodzony tu był zwyczaynym sposobem, ale ziazd u dworu był nadzwyczay liczny; obrządek zaś złożenia powinszowania Nayiaśnieyszym Cesarzowi i Cesarzowym od wszystkich obecnych w Kościele pałacowym Członków Rady, Senatu, Urzędników dworu i cywilnych, był wspaniały i podziwienie wzbudzaiący. Tak nadzwyczaynie wielkie zgromadzenie w dniu tym do pałacu było zapewne dla téy przyczy-

)(2

ny, że mieszkańcy stolicy przez 4ry iuż lata pozbawieni byli szczęścia oglądania w dniu tym N. Pana. — Roku 1812, Cesarz uroczystość tę obchodził w Wilnie; r. 1813, w Dreznie; r. 1814, w Paryżu, gdzie Alexander z walecznymi Towarzyszami wielkich dzieł swoich w dniu tego święta (29. Marca) pod otwartém niebem składał uroczyste dzięki Panu za udzielone zwycięztwo nad powszechnym nieprzyiacielem Europy; gdzie Rossyanie z radością niewypowiedzianą i zachwyceniem w murach zwyciężonéy stolicy wykrzykiwali: Zmartwychwstanie Pan, i rozpierzchną się nieprzyiaciele iego! Rozpamiętywanie tak wielkiego i wiecznie pamiętnego wypadku sprawiało i teraz w sercach synów Rossyi naytkliwsze wrażenie, a poglądaiąc na Monarchę, sławą i chwałą uwieńczonego, dziś zaś w stolicy własnéy pospołu z wiernymi poddanymi dzień ten obchodzącego, w uniesieniu sercem i usty powtarzali pieśń zwycięztwa: Zmartwychwstanie Pan, i rozpierzchną się nieprzyiaciele iego! W roku 1815, dzień Paschy odprawiał N. Pan w Wiedniu.

W ostanią Niedzielę, iako pierwszy dzień świąt Zmartwychwstania Pańskiego, odprawiła się wielka parada woyskowa na dziedzińcu pałacowym, tudzież na rynkach Piotrowskim i Izakiiewskim.

Królestwo Polskie.

Gazeta Korrespondenta Warszawskiego zawiera następuiący wypis z protokułu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego:

My z Bożéy Łaski
Alexander I.,
Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski
etc. etc. etc.

Postanowiliśmy i stanowimy:

Artykuł 1. Będzie dziewięciu Radców Stanu Dyrektorów ieneralnych, Członków zasiadaiących w Kommissyi spraw wewnętrznych i Policyi, w Kommissyi Woyny, w Kommissyi przychodów i Skarbu.

Art. 2. Dziesiąty Radca Stanu, nazywać się będzie Radcą Sekretarzem Stanu, i zarządzać będzie kancellaryą Rady Stanu.

Art. 3. Tytuł Radcy Stanu nadzwyczaynego, dany będzie przez Nas, urzędnikom zaufania Naszego godnym. Tytuł dawać będzie prawo zasiadania i głosowania w ogólném Zebraniu Rady Stanu, na wezwanie Namiestnika Naszego. Nadaiemy nineyszém ten tytuł i przywiązane do niego prawo, Prezesowi główney Izby obrachunkowéy, Członkom Trybunału Naywyższego, w Kommissyi Sprawiedliwości zasiadaiącym, i Prokuratorowi ieneralnemu, który będzie miał poleconą sobie obronę własności publicznych.

Art. 4. Referendarzów Stanu będzie dziewięciu; wyiąwszy zleceń ogólnych, nie będą oni przywiązani do żadnéy z Kommissyi rządowych. Jeden Referendarz będzie Sekretarzem głównym ogólnego Zebrania Rady Stanu.

Art. 5. Tytuł Referendarza Stanu nadzwyczaynego, dany będzie przez Nas osobom godnym tego zaszczytu. Tytuł ten dawać będzie prawo zasiadania i głosowania w ogólnem Zebraniu Rady Stanu, podług urządzeń artykułu 3go nineyszego postanowienia.

Art. 6. Będą mianowani przez Nas Wice-Referendarze, którzy będą mieli prawo bydź przytomnymi obradom ogólnego Zebrania Rady Stanu; wyiąwszy w przypadkach, w których Namiestnik Nasz tayne naznaczy posiedzenie. Będą oni mieli poruczone sobie referaty, i oprócz tego pracować będą w Kommissyach rządowych, przy których Namiestnik Nasz ich pomieści. Sześciu z nich opatrzonych będzie pensyą, w etacie Rady Stanu naznaczyć się maiącą.

Art. 7. Z tych Wice-Referendarzy ieden iako pomocnik Radcy Sekretarza Stanu, sporządzać będzie protokuły Rady administracyyney.

Art. 8. Pomiędzy głosuiącymi w ogólnem Zebraniu Rady Stanu, powinno bydź zawsze dwóch Członków Kommissyi wyznań Religiinych i Oświecenia, z których ieden duchowny.

Art. 9. Radcy Stanu, Referendarze i Wice-Referendarze posiadaiący inny Urząd duchowny, cywilny lub woyskowy, do którego przywiązana iest pensya, niebędą pobierać z etatu Rady Stanu, iak tyle tylko, ile potrzeba będzie do podniesienia ich płacy do wysokości naznaczoney etatem, dla różnych Członków Rady Stanu.

Art. 10. Radcy Stanu nadzwyczayni i Referendarze Stanu nadzwyczayni, niebędą pobierać żadnéy płacy z etatu Rady Stanu.

Wykonanie nineyszego postanowienia, które w dzienniku praw ma bydź umieszczone, poleca się Radzie Stanu.

Dan w Petersburgu dnia 5. (17.) Marca 1816.

(Podpisano) ALEXANDER,
przez Cesarza i Króla.
Minister Sekretarz Stanu,
Ig. Sobolewski.